

Privremena verzija

PRESUDA SUDA (deseto vijeće)

30. svibnja 2018.(*)

„Zahtjev za prethodnu odluku – Socijalna sigurnost radnika migranata – Koordinacija sustava socijalne sigurnosti – Uredba (EZ) br. 883/2004 – Materijalno područje primjene – Članak 3. – Izjava država članica u skladu s člankom 9. – Prijelazna mirovina – Kvalifikacija – Zakonski predmirovinski sustavi – Isključenje pravila zbrajanja razdoblja na temelju članka 66.”

U predmetu C-517/16,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Sąd Apelacyjny w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (Žalbeni sud u Gdanjsku, III. odjel za sporove iz radnog i socijalnog prava, Poljska), odlukom od 20. rujna 2016., koju je Sud zaprimio 4. listopada 2016., u postupku

Stefan Czerwiński

protiv

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku,

SUD (deseto vijeće),

u sastavu: A. Borg Barthet, u svojstvu predsjednika vijeća, M. Berger i F. Biltgen (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: E. Tanchev,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku, A. Boćtruczyk, *radca prawny*,
- za poljsku vladu, B. Majczyna, u svojstvu agenta,
- za dansku vladu, par J. Nymann-Lindgren, N. Lyshøj i C. Thorning, u svojstvu agenata,
- za Europski parlament, A.-M. Dumbravan i A. Pospíšilová Padowska, u svojstvu agenata,
- za Vijeće Europske unije, A. Norberg i K. Pleśniak, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, D. Martin i A. Szmytkowska, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članaka 1., 3. i 9. te ocjenu valjanosti članka 66. Uredbe (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL 2004., L 166, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 3., str. 160.), kako je izmijenjena Uredbom (EU) br. 465/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. (SL 2012., L 149, str. 4.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 6., str. 328., u daljnjem tekstu: Uredba br. 883/2004).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Stefana Czerwińskiego i Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku (ustanova socijalne sigurnosti, zavod u Gdanjsku, Poljska) (u daljnjem tekstu: ZUS), zato što je potonji u svrhu dodjele prijelazne mirovine odbio uzeti u obzir razdoblja plaćanja doprinosa koja odgovaraju djelatnostima koje je dotična osoba obavljala u drugim državama članicama Europske unije ili Europskog gospodarskog prostora (EGP).

Pravni okvir

Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru

3 Na temelju članka 29. Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru od 2. svibnja 1992. (SL 1994., L 1, str. 3.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 106., str. 4.):

„Radi omogućavanja slobode kretanja radnika i osoba koje obavljaju samostalnu djelatnost, ugovorne stranke u području socijalne sigurnosti, kako je predviđeno Prilogom VI., za radnike i osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost te uzdržavane članove njihove obitelji posebno osiguravaju:

(a) zbrajanje svih razdoblja koja se uzimaju u obzir prema zakonima nekoliko zemalja, radi stjecanja i zadržavanja prava na naknadu i izračunavanja iznosa naknade;

(b) isplatu naknada osobama s boravištem na područjima ugovornih stranaka.”

4 Prilog VI. Sporazumu o Europskom gospodarskom prostoru, kako je izmijenjen Odlukom Zajedničkog odbora EGP-a br. 76/2011 od 1. srpnja 2011. (SL 2011., L 262, str. 33.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 109., str. 263.), u svojoj točki I. naslovljenoj „Opća koordinacija socijalne sigurnosti” spominje Uredbu br. 883/2004 i njezine naknadne izmjene.

Pravo Unije

5 U skladu s uvodnom izjavom 33. Uredbe br. 883/2004:

„Nužno je zakonske predmirovinske sustave uvrstiti u područje primjene ove Uredbe te na taj način zajamčiti jednako postupanje i mogućnost izvoza predmirovinskih davanja, kao i stjecanje obiteljskih davanja i davanja iz zdravstvene zaštite osobama na koje se to odnosi, u skladu s odredbama ove Uredbe; međutim, pravilo zbrajanja razdoblja ne bi trebalo uključiti, budući da samo vrlo mali broj država članica ima zakonske predmirovinske sustave.”

6 Članak 1. te uredbe, pod naslovom „Definicije”, glasi:

„U smislu ove Uredbe:

[...]

(x) „predmirovinsko davanje” znači: sva novčana davanja, osim davanja za nezaposlenost ili prijevremene starosne mirovine, koje od određene dobi stječu radnici koji su smanjili, prestali ili obustavili svoje plaćene djelatnosti do starosne dobi na osnovi koje stječu pravo na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, čije ostvarivanje ne ovisi o tome da određena osoba mora biti na raspolaganju službama zapošljavanja nadležne države; „prijevremena starosna mirovina” znači mirovina koja se stječe prije uobičajene dobi za priznavanje prava na mirovinu i koja se i dalje ostvaruje nakon što osoba napuni spomenutu dob ili se zamjenjuje drugom starosnom mirovinom;

[...]”

7 Članak 3. navedene uredbe, naslovljen „Materijalno područje primjene”, u stavku 1. propisuje:

„Ova se Uredba primjenjuje na sve zakonodavstvo s obzirom na sljedeće grane socijalne sigurnosti:

[...]

(d) davanja za služaj starosti;

[...]

(i) predmirovinska davanja;

[...]”

8 Članak 6. iste uredbe glasi:

„Ako ovom Uredbom nije drukčije predviđeno, nadležna ustanova države članice čije zakonodavstvo uvjetuje:

- stjecanje, zadržavanje, trajanje ili ponovnu uspostavu prava na davanja,
- obuhvaćenost zakonodavstvom,
- [pristup obveznom, izbornom produženom ili dobrovoljnom osiguranju odnosno] mogućnost izuzeća od obveznog, izbornog produženog ili dobrovoljnog osiguranja [izuzeće od njega],

navršenim razdobljima osiguranja, zaposlenja, samozaposlenja ili boravišta, u mjeri u kojoj je to potrebno, uzima u obzir razdoblja osiguranja, zaposlenja, samozaposlenja ili boravišta navršena prema zakonodavstvu bilo koje druge države članice kao da se radi o razdobljima navršenim prema zakonodavstvu koje primjenjuje.”

9 Člankom 9. Uredbe br. 883/2004 određuje se:

„1. Države članice dostavljaju obavijest Europskoj komisiji u pisanom obliku o izjavama danim u skladu točkom 1. članka 1., zakonodavstvom i sustavima iz članka 3., ugovorima koji su na snazi iz članka 8. stavka 2. i najnižim davanjima iz članka 58., nedostatku sustava osiguranja iz članka 65.a stavka 1., kao i o znatnim izmjenama. U tim obavijestima treba naznačiti datum od kojeg se ova Uredba primjenjuje na sustave određene u izjavama država članica.

2. Te se obavijesti šalju Europskoj komisiji svake godine te im se pridaje potreban publicitet.”

10. Članak 66. te uredbe određuje da „[k]ada zakonodavstvo koje se primjenjuje uvjetuje pravo na predmiroviniska davanja navršenim razdobljima osiguranja, zaposlenja ili samozaposlenja, članak 6. se ne primjenjuje”.

Poljsko pravo

11. U skladu s člankom 3. stavkom 1. konsolidirane verzije ustawa o emeryturach pomostowych (Zakon o prijelaznim mirovinama) od 19. prosinca 2008. (Dz. U. iz 2015., pozicija 965) (u daljnjem tekstu: Zakon o prijelaznim mirovinama) u posebnim uvjetima obavljaju se rizična zaposlenja koja po svemu sudeći s odmicanjem životne dobi mogu imati nepovratne učinke na zdravlje, zaposlenja koja se obavljaju u posebnim radnim uvjetima, koje obilježavaju elementarne nepogode ili tehnološki postupci, koji, unatoč tehničkim, organizacijskim i medicinskim mjerama prevencije radnicima postavljaju zahtjeve koji nadilaze njihove sposobnosti koje su zbog starenja smanjene prije dobi u kojoj se stječe pravo na starosnu mirovinu u tolikoj mjeri da sprečavaju rad na radnom mjestu koje je radnik do tada popunjavao. Popis zaposlenja koja se obavljaju u posebnim uvjetima nalazi se u prilogu I. tom zakonu.

12. Člankom 3. stavkom 3. navedenog zakona zaposlenja posebne naravi definirana su kao ona kojima se zahtijevaju posebna odgovornost i posebne fizičke i psihičke sposobnosti, za koja se mogućnost da ih se pravilno obavlja a da se u opasnost ne dovede javna sigurnost, uključujući tu i zdravlje i život, smanjuje prije dobi u kojoj se stječe pravo na starosnu mirovinu zbog fizičkog i psihičkog slabljenja sposobnosti koje uzrokuje starenje. U prilogu II. istom zakonu naveden je popis zaposlenja posebne naravi.

13. U članku 4. Zakona o prijelaznim mirovinama navedeni su uvjeti koje treba ispuniti kako bi se ostvarilo pravo na prijelaznu mirovinu. Tako radnik mora:

„1. biti rođen nakon 31. prosinca 1948.;

2. dokazati da je obavljao zaposlenje u posebnim uvjetima ili zaposlenje posebne naravi tijekom najmanje 15 godina;

3. imati navršenih barem 55 godina života kad je riječ o ženama i 60 godina života kad je riječ o muškarcima;

4. dokazati da je navršio razdoblja plaćanja i neplaćanja doprinosa [...] od najmanje 20 godina kad je riječ o ženama i najmanje 25 godina kad je riječ o muškarcima;

5. dokazati da je prije 1. siječnja 1999. obavljao zaposlenje posebne naravi ili zaposlenje koje se obavlja u posebnim uvjetima, u smislu članka 3. stavaka 1. i 3. Zakona o prijelaznim mirovinama ili članka 32. i 33. [ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Zakon o starosnim mirovinama i drugim mirovinama koje isplaćuje zavod za socijalnu sigurnost), od 17. prosinca 1998. (Dz. U. iz 2016., pozicija 887)] ;

6. dokazati da je nakon 31. prosinca 2008. obavljao zaposlenje posebne naravi ili zaposlenje koje se obavlja u posebnim uvjetima, u smislu članka 3. stavaka 1. i 3.;

7. dokazati da mu je otkazan ugovor o radu.”

14. U skladu s člankom 8. Zakona o prijelaznim mirovinama, radnik koji obavlja zaposlenje u posebnim uvjetima nabrojenima u točkama 20., 22. i 32. priloga I. navedenom zakonu i koji

ispunjava uvjete iz njegova ?lanka 4. to?aka 1. i 4. do 7. može zatražiti prijelaznu mirovinu, pod uvjetom da ima navršenih najmanje 50 godina života kad je rije? o ženama i 55 godina života kad je rije? o muškarcima te da dokaže da ima najmanje 10 godina radnog staža na zaposlenju koje se obavlja u posebnim uvjetima.

15 U skladu s ?lankom 16. tog zakona, pravo na prijelaznu mirovinu prestaje, bilo na dan koji prethodi danu kada se stje?e pravo na starosnu mirovinu, utvr?enu odlukom ustanove socijalne sigurnosti ili drugog mirovinskog tijela, odre?enog drugim odredbama, bilo na dan na koji korisnik navrší dob u kojoj se stje?e pravo na starosnu mirovinu, bilo na dan smrti korisnika.

16 ?lanak 6. stavci 1. i 2. Zakona o starosnim mirovinama i drugim mirovinama koje ispla?uje zavod za socijalnu sigurnost (u daljnjem tekstu: Zakon o starosnim mirovinama) odre?uje:

„1. Razdoblja pla?anja doprinosa jesu:

1. razdoblja osiguranja,

[...]

2. Razdobljima pla?anja doprinosa smatraju se i razdoblja koja su prethodila 15. studenome 1991., za koja su pla?eni doprinosi za socijalnu sigurnost ili za koja ti doprinosi nisu bili obvezni, to jest:

1. razdoblja zaposlenja po?evši od navršene 15. godine života:

[...]

(d) poljskih državljana u inozemstvu: kod drugih stranih poslodavaca kada su tijekom razdoblja rada u inozemstvu doprinosi pla?eni u poljski sustav socijalne sigurnosti; [...]”

Glavni postupak i prethodna pitanja

17 Stefan Czerwi?ski, ro?en 1. sije?nja 1951., skupio je 23 godine i 6 mjeseci staža na ime razdoblja pla?anja i nepla?anja doprinosa u Poljskoj.

18 Usto je, tijekom godina 2005. do 2011., radio kao mehani?ar na brodu u Njema?koj i kao glavni mehani?ar na brodu u Norveškoj. Tijekom tih razdoblja rada pla?ao je doprinose njema?kim i norveškim ustanovama socijalne sigurnosti.

19 Doti?na osoba je 12. lipnja 2013. ZUS-u podnijela zahtjev za prijelaznu mirovinu.

20 Odlukom od 31. srpnja 2013. ZUS je odbio taj zahtjev s obrazloženjem da doti?na osoba nije dokazala da je 1.sije?nja 2009. imala 15 godina radnog staža na zaposlenju posebne naravi ili zaposlenju koje se obavlja u posebnim uvjetima u smislu ?lanka 3. stavaka 1. i 3. Zakona o prijelaznim mirovinama, ni 25 godina staža na ime razdoblja pla?anja i nepla?anja doprinosa koja se tim istim zakonom zahtijevaju.

21 S. Czerwi?ski podnio je tužbu protiv te odluke.

22 Presudom od 28. sije?nja 2015. S?d Okr?gowy w Gda?sku VII Wydzia? Pracy i Ubezpiecze? Spo?ecznych (Regionalni sud u Gdańsku, VII.odjel za sporove iz radnog i socijalnog prava, Poljska) odbio je tu tužbu. Taj sud smatra da je S. Czerwi?ski dokazao da ima 15 godina radnog staža za rad koji je obavljao u posebnim uvjetima koji su zakonom propisani, ali da se on nije mogao pozvati na to da je 25 godina pla?ao doprinose s obzirom na to da se razdoblja

plaćanja doprinosa u inozemstvu u tu svrhu ne mogu uzeti u obzir.

23 Odlučujući o žalbi koju je S. Czerwiński podnio protiv te presude Sąd Apelacyjny w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (Žalbeni sud u Gdanjsku, III. odjel za sporove iz radnog i socijalnog prava, Poljska) izražava sumnje kad je riječ o kvalifikaciji prijelazne mirovine.

24 Iako je u izjavi koju su poljska tijela dala u skladu s člankom 9. Uredbe br. 883/2004 navedeno da su prijelazne mirovine obuhvaćene kategorijom predmirovinskih davanja, sud koji je uputio zahtjev pita se treba li te mirovine smatrati davanjima za slučaj starosti. S tim u vezi smatra da bi trebalo utvrditi je li klasifikacija određenog davanja kao davanja koje se odnosi na jednu od grana socijalne sigurnosti nabrojenih u članku 3. Uredbe br. 883/2004 koju je nadležno nacionalno tijelo provelo u izjavi koju dotična država članica mora dati na temelju članka 9. navedene uredbe konačna ili je nacionalni sudovi mogu ocjenjivati.

25 Sud koji je uputio zahtjev ističe da bi, ako se prijelazna mirovina okvalificira kao davanje za slučaj starosti, bilo primjenjivo pravilo zbrajanja razdoblja predviđeno člankom 6. Uredbe br. 883/2004.

26 Nasuprot tome, ako je prijelazna mirovina obuhvaćena kategorijom predmirovinskih davanja, postavlja se pitanje je li neprimjena pravila zbrajanja razdoblja, kako proizlazi iz članka 66. Uredbe br. 883/2004, u skladu s ciljem zaštite u području socijalne sigurnosti koji proizlazi iz članka 48. točke (a) UFEU-a.

27 U tim je okolnostima Sąd Apelacyjny w Gdańsku (Žalbeni sud u Gdanjsku) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Mogu li nacionalna tijela ili nacionalni sudovi ocjenjivati klasifikaciju određenog davanja kao davanja koje se odnosi na određenu granu socijalne sigurnosti iz članka 3. Uredbe br. 883/2004, pri čemu je to davanje uključila država članica u izjavi koju je notificirala u skladu s člankom 9. navedene uredbe?

2. Je li prijelazna mirovina koja proizlazi iz [Zakona o prijelaznim mirovinama] davanje za slučaj starosti, u smislu članka 3. stavka 1. točke (d) Uredbe br. 883/2004?

3. Ako se pravilo zbrajanja razdoblja osiguranja (članak 66. i uvodna izjava 33. Uredbe br. 883/2004) ne primjenjuje u slučaju stjecanja prava na predmirovinska davanja, je li zaštitna funkcija u području socijalne sigurnosti, koja proizlazi iz članka 48. točke (a) [UFEU-a], osigurana?”

Prvo prethodno pitanje

28 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita je li klasifikacija određenog socijalnog davanja kao davanja koje se odnosi na jednu od grana socijalne sigurnosti iz članka 3. Uredbe br. 883/2004 koju je nadležno nacionalno tijelo provelo u izjavi koju je država članica dala na temelju članka 9. stavka 1. navedene uredbe konačna ili je nacionalni sudovi mogu ocjenjivati.

29 Kad je riječ o izjavi danoj primjenom članka 9. stavka 1. Uredbe br. 883/2004, Sud je presudio da države članice moraju prijaviti zakonodavstvo i sustave koji se odnose na davanja iz socijalne sigurnosti obuhvaćene materijalnim područjem primjene te uredbe i kojeg se države članice moraju pridržavati, uz poštovanje zahtjeva koji proizlaze iz članka 4. stavka 3. UFEU-a (vidjeti u tom smislu presudu od 3. ožujka 2016., Komisija/Malta, C-12/14, EU:C:2016:135, t. 36.).

30 Naime, u skladu s načelom lojalne suradnje iz članka 4. stavka 3. UFEU-a, svaka država članica dužna je za potrebe davanja izjave iz članka 9. stavka 1. Uredbe br. 883/2004 pažljivo

ispitati vlastite sustave socijalne sigurnosti i, ako je nakon ispitivanja potrebno, prijaviti ih tako da budu obuhvaćeni područjem primjene te uredbe (vidjeti u tom smislu presudu od 3. ožujka 2016., Komisija/Malta, C-12/14, EU:C:2016:135, t. 37. i navedenu sudsku praksu).

31 Stoga ta izjava stvara pretpostavku da nacionalno zakonodavstvo prijavljeno na temelju članka 9. Uredbe br. 883/2004 ulazi u materijalno područje primjene te uredbe i ono na koje obvezuje druge države članice (presuda od 3. ožujka 2016., Komisija/Malta, C-12/14, EU:C:2016:135, t. 38.).

32 Nasuprot tomu, okolnost da određeni nacionalni zakon ili drugi propis nije spomenut u izjavi iz članka 9. Uredbe br. 883/2004 sama za sebe ne može značiti da taj zakon ili drugi propis ne ulazi u područje primjene navedene uredbe (vidjeti u tom smislu presudu od 11. srpnja 1996., Otte, C-25/95, EU:C:1996:295, t. 20. i navedenu sudsku praksu, i presudu od 19. rujna 2013., Hliddal i Bornand, C-216/12 i C-217/12, EU:C:2013:568, t. 46.).

33 Naime, Sud je u više navrata presudio da razlika između davanja koja su isključena iz područja primjene Uredbe br. 883/2004 i davanja koja potpadaju pod to područje primjene u biti počinje na konstitutivnim elementima svakog davanja, osobito na njegovim ciljevima i uvjetima dodjele, a ne na činjenici je li davanje okvalificirano od strane nacionalnog zakonodavstva kao davanje socijalne sigurnosti (presude od 27. ožujka 1985., Scrivner i Cole, 122/84, EU:C:1985:145, t. 18.; od 11. srpnja 1996., Otte, C-25/95, EU:C:1996:295, t. 21., i od 5. ožujka 1998., Molenaar, C-160/96, EU:C:1998:84, t. 19. i navedena sudska praksa).

34 U svakom slučaju, kako bi ulazilo u područje primjene Uredbe br. 883/2004, nacionalno zakonodavstvo mora se odnositi na jedan od rizika koji su izričito nabrojeni u članku 3. stavku 1. navedene uredbe (vidjeti u tom smislu presude od 27. ožujka 1985., Scrivner i Cole, 122/84, EU:C:1985:145, t. 19., i od 11. srpnja 1996., Otte, C-25/95, EU:C:1996:295, t. 22.).

35 U ovom slučaju, u dijelu u kojem se sud koji je uputio zahtjev pita treba li davanje o kojem je riječ u glavnom postupku okvalificirati kao predmirovinско davanje ili kao davanje za slučaj starosti, nesporno je da je ono povezano s jednim od rizika nabrojanih u članku 3. stavku 1. Uredbe br. 883/2004.

36 Međutim, kada postoji sumnja u pogledu toga kako je nadležno nacionalno tijelo u izjavi danoj na temelju članka 9. Uredbe br. 883/2004 okvalificiralo socijalno davanje, država članica koja je dala tu izjavu dužna je preispitati njezinu osnovanost i po potrebi je izmijeniti (vidjeti analogijom presudu od 3. ožujka 2016., Komisija/Malta, C-12/14, EU:C:2016:135, t. 39.).

37 S tim u vezi, Sud je presudio da je uvijek moguće zahtijevati da nacionalni sud pred kojim se vodi postupak u vezi s nacionalnim zakonodavstvom razmotri pitanje kvalifikacije predmetnog davanja u predmetu o kojem treba odlučiti i da po potrebi Sudu uputi usto vezano prethodno pitanje kako bi utvrdio ulazi li to zakonodavstvo u materijalno područje primjene Uredbe br. 883/2004 (vidjeti u tom smislu presudu od 3. ožujka 2016., Komisija/Malta, C-12/14, EU:C:2016:135, t. 43.).

38 Budući da predmetni nacionalni sud mora okvalificirati socijalno davanje, u smislu Uredbe br. 883/2004, autonomno i s obzirom na konstitutivne elemente predmetnog socijalnog davanja tako što će po potrebi Sudu uputiti prethodno pitanje, klasifikacija socijalnih davanja u izjavi koju je nadležno nacionalno tijelo dalo na temelju članka 9. navedene uredbe ne može biti konačna.

39 Naime, glavni cilj Uredbe br. 883/2004, to jest da se osigura koordinacija sustava socijalne sigurnosti u okviru slobodnog kretanja radnika pritom jamči jednakost postupanja na temelju različitih nacionalnih zakonodavstava, bio bi ozbiljno doveden u pitanje kada bi se svakoj državi

Žalanci dopustilo da time što određena socijalna davanja propusti uključiti u izjavu ili ih nasuprot tome u nju uključiti diskrecijski utvrdi područje primjene navedene uredbe.

40 Stoga na prvo pitanje valja odgovoriti tako da klasifikacija socijalnog davanja kao davanja koje se odnosi na jednu od grana socijalne sigurnosti nabrojenih u Žlanku 3. Uredbe br. 883/2004 koju je nadležno nacionalno tijelo provelo u izjavi koju je država Žlanica dala na temelju Žlanka 9. stavka 1. navedene uredbe nije konačna. Kvalifikaciju kao socijalnog davanja može provesti dotični nacionalni sud autonomno i s obzirom na konstitutivne elemente predmetnog socijalnog davanja tako što će po potrebi Sudu uputiti prethodno pitanje.

Drugo pitanje

41 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev pita treba li prijelaznu mirovinu smatrati „davanjem za služaj starosti”, u smislu Žlanka 3. stavka 1. točke (d) Uredbe br. 883/2004, ili „predmirovinskim davanjem”, u smislu Žlanka 3. stavka 1. točke (i) iste uredbe.

42 Najprije treba istaknuti da je odgovor na to pitanje odlučujući za odlučivanje o zahtjevu za dodjelu prijelazne mirovine. Naime, ako tu mirovinu treba smatrati „davanjem za služaj starosti” i s obzirom na činjenicu da priznavanje prava na takvo davanje podliježe tome da su navršena razdoblja osiguranja, zaposlenja, samozaposlenja ili boravišta, nadležna ustanova države Žlanice mora, u skladu s Žlankom 6. Uredbe br. 883/2004, uzeti u obzir sva razdoblja koja su navršena na temelju zakonodavstva bilo koje druge države Žlanice, odnosno čak i bilo koje druge države Žlanice EGP-a, kao da je riječ o razdobljima navršenima u državi Žlanici kojoj pripada ta ustanova. Nasuprot tome, ako je ta mirovina okvalificirana kao „predmirovinsko davanje”, Žlanak 66. Uredbe br. 883/2004 isključuje primjenu pravila zbrajanja razdoblja predviđenog Žlankom 6. te uredbe.

43 U pogledu određivanja vrste davanja o kojem je riječ u glavnom postupku, valja podsjetiti da se u skladu s ustaljenom sudskom praksom davanja socijalne sigurnosti, neovisno o vlastitim obilježjima različitih nacionalnih zakonodavstava, moraju smatrati kao da su iste vrste kad su njihov predmet, svrha, osnovica za izražun i uvjeti za dodjelu identični. Nasuprot tome, samo formalna obilježja ne mogu se smatrati sastavnim elementima pri klasifikaciji davanja (vidjeti u tom smislu presude od 5. srpnja 1983., Valentini, 171/82, EU:C:1983:189, t. 13.; od 18. srpnja 2006., De Cuyper, C-406/04, EU:C:2006:491, t. 25., i od 11. rujna 2008., Petersen, C-228/07, EU:C:2008:494, t. 21.).

44 Kada treba razlikovati različite kategorije socijalnih davanja, Sud je pojasnio da valja uzeti u obzir osigurani rizik pokriven svakim davanjem (presude od 18. srpnja 2006., De Cuyper, C-406/04, EU:C:2006:491, t. 27., i od 19. rujna 2013., Hliddal i Bornand, C-216/12 i C-217/12, EU:C:2013:568, t. 52.).

45 Stoga davanja za služaj starosti iz Žlanka 3. stavka 1. točke (d) Uredbe br. 883/2004 u biti obilježava činjenica da se njima žele osigurati sredstva za osobne životne potrebe osobama koje su, kada su doseglye određenu dob, napustile svoj posao i nisu više primorane staviti se na raspolaganje upravi za zapošljavanje (presuda od 5. srpnja 1983., Valentini, 171/82, EU:C:1983:189, t. 14.).

46 Nasuprot tome, predmirovinska davanja, čak i ako su na određeni način slična davanjima za služaj starosti kad je riječ o njihovu predmetu i svrsi, to jest, među ostalim, osigurati sredstva za osobne životne potrebe osobama koje su doseglye određenu dob, od njih se razlikuju osobito u dijelu u kojem se njima želi postići cilj vezan uz politiku zapošljavanja, time što pridonose tome da se radna mjesta koja zauzimaju zaposlene osobe kojima se bliži mirovina oslobode u korist mlađih osoba koje nemaju zaposlenje, a taj se cilj pojavio u kontekstu ekonomske krize koja je pogodila Europu (vidjeti u tom smislu presudu od 5. srpnja 1983., Valentini, 171/82, EU:C:1983:189, t. 16. i

17.). Isto tako, u slučaju prestanka gospodarske djelatnosti poduzetnika, dodjela takvog davanja pridonosi smanjenju broja otpuštenih radnika koji podliježu sustavu osiguranja u slučaju nezaposlenosti (vidjeti analogijom presudu od 11. srpnja 1996., Otte, C-25/95, EU:C:1996:295, t. 31.).

47 Iz toga slijedi da su predmirovska davanja više povezana s kontekstom ekonomske krize, restrukturiranja, otpuštanja i racionalizacije.

48 Usto, valja istaknuti da je, iako zakonski predmirovinski sustavi prije stupanja na snagu Uredbe br. 883/2004 nisu bili obuhvaćeni područjem primjene zakonodavstva primjenjivog na sustave socijalne sigurnosti radnika migranata, pojam „predmirovinsko davanje” danas definiran u članku 1. točki (x) navedene uredbe kao svako novčano davanje osim davanja za nezaposlenost ili prijevremene starosne mirovine, koje od određene dobi stježu radnici koji su smanjili, prestali ili obustavili svoje plaćene djelatnosti do starosne dobi na osnovi koje stježu pravo na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, čije ostvarivanje ne ovisi o tome da određena osoba mora biti na raspolaganju službama zapošljavanja nadležne države.

49 U skladu s tom istom odredbom, „predmirovinsko davanje” razlikuje se od „prijevremene starosne mirovine” jer se potonja stježe prije uobičajene dobi za priznavanje prava na mirovinu i koja se i dalje ostvaruje nakon što osoba napuni spomenutu dob ili se zamjenjuje drugim davanjem za slučaj starosti.

50 Upravo je s obzirom na ta razmatranja potrebno ispitati treba li davanje, poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku, smatrati „davanjem za slučaj starosti”, u smislu članka 3. stavka 1. točke (d) Uredbe br. 883/2004 ili „predmirovinskim davanjem” u smislu članka 3. stavka 1. točke (i) te uredbe.

51 Najprije, u pogledu predmeta i svrhe davanja o kojem je riječ u glavnom postupku, iz članka 3. Zakona o prijelaznim mirovinama, a osobito njegovih stavaka 1. i 3., proizlazi da se prijelazna mirovina odnosi na radnike koji su bili zaposleni na rizici radnim mjestima u posebnim radnim uvjetima koji mogu imati nepovratne učinke na zdravlje ili kojima se unatoč tehničkom napretku zahtijevaju posebne fizičke i psihičke sposobnosti, koje su zbog starenja prije dobi u kojoj se stježe pravo na starosnu mirovinu toliko smanjene ili oslabljene da onemogućavaju rad koji se do tada obavljao, a čak i na radnike koji više ne mogu jamčiti da će obavljati zaposlenja posebne naravi, poput onih koja zahtijevaju posebnu odgovornost i posebne sposobnosti i koji ih zbog fizičkog i psihičkog slabljenja uzrokovanog odmaklom starosnom dobi ne mogu više obavljati a da u opasnost ne dovedu zdravlje i život drugog.

52 Čak i ako je *a priori* korisnik prijelazne mirovine, poput radnika koji prima predmirovinsko davanje u smislu članka 1. točke (x) Uredbe br. 883/2004, prestao ili obustavio obavljanje svoje plaćene djelatnosti do starosne dobi na osnovi koje stježe pravo na starosnu mirovinu, prijelazna mirovina ipak nije vezana uz situaciju na tržištu rada u kontekstu ekonomske krize, ni uz financijsku sposobnost poduzetnika u okviru restrukturiranja, nego isključivo uz narav zaposlenja, koje je posebne naravi ili se obavlja u posebnim uvjetima.

53 Nadalje, budući da predmetno nacionalno zakonodavstvo izričito upućuje na proces starenja radnika, a nigdje ne spominje cilj oslobađanja radnih mjesta u korist mlađih osoba, proizlazi da je davanje o kojem je riječ u glavnom postupku više povezano s davanjima za slučaj starosti.

54 Nadalje, kad je riječ o osnovici za određivanje davanja o kojem je riječ u glavnom postupku, iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje u bitnome proizlazi da se iznos prijelazne mirovine određuje s obzirom na iznos starosne mirovine s obzirom na to da je u članku 14. stavku 3.

Zakona o prijelaznim mirovinama pojašnjeno da iznos prijelazne mirovine ne može biti niži od iznosa najniže starosne mirovine, kako je utvrđen Zakonom o starosnim mirovinama. Nadalje, člancima 18., 19. i 20. Zakona o prijelaznim mirovinama predviđena su prava na naknadu za slučaj bolesti, na mirovinu za nadživjele osobe i naknadu za troškove pogreba, pod istim uvjetima kao što su oni predviđeni Zakonom o starosnim mirovinama.

55 Naposljetku, kad je riječ o uvjetima dodjele davanja o kojem je riječ u glavnom postupku, treba istaknuti da članak 4. Zakona o prijelaznim mirovinama definira opće uvjete u pogledu dobi, godina radnog staža kao i dokazivanja dugotrajnih razdoblja plaćanja i neplaćanja doprinosa, a ti su zahtjevi u načelu vezani uz dodjelu davanja za slučaj starosti, kao različite od uvjeta dodjele koji su općenito uzimaju u obzir za predmirovinska davanja.

56 Konkretno, kad je riječ o gubitku prava na prijelaznu mirovinu, valja istaknuti da, iako iz članka 16. Zakona o prijelaznim mirovinama proizlazi da pravo na to davanje prestaje na dan koji prethodi danu kada se stječe pravo na starosnu mirovinu, spis koji je podnesen Sudu međutim ne sadržava nikakav element koji omogućava da se isključi to da je riječ o prijevremenoj starosnoj mirovini u smislu članka 1. točke (x) Uredbe br. 883/2004 s obzirom na to da se prijelazna mirovina i dalje isplaćivati jednom kada se navrši uobičajena dob za stjecanje prava na starosnu mirovinu ili s obzirom na to da se prijelazna mirovina biti zamijenjena drugim davanjem za slučaj starosti.

57 U tim okolnostima, valja utvrditi da, kako iz predmeta i svrhe davanja o kojem je riječ u glavnom postupku tako i iz osnovice njegova određivanja i uvjeta njegove dodjele, proizlazi da je takvo davanje vezano uz rizik starenja iz članka 3. stavka 1. točke (d) Uredbe br. 883/2004 i da se stoga na njega primjenjuje pravilo zbrajanja razdoblja.

58 Slijedom toga, na drugo pitanje valja odgovoriti na način da davanje, poput onog o kojem je riječ u glavnom postupku, treba smatrati „davanjem za slučaj starosti” u smislu članka 3. stavka 1. točke (d) Uredbe br. 883/2004.

Treće pitanje

59 S obzirom na odgovor na prva dva pitanja, ne treba odgovoriti na treće pitanje.

Troškovi

60 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (deseto vijeće) odlučuje:

1. **Klasifikacija socijalnog davanja kao davanja koje se odnosi na jednu od grana socijalne sigurnosti nabrojenih u članku 3. Uredbe (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, koju je nadležno nacionalno tijelo provelo u izjavi koju je država članica dala na temelju članka 9. stavka 1. navedene uredbe, nije konačna. Kvalifikaciju kao socijalnog davanja može provesti dotični nacionalni sud autonomno i s obzirom na konstitutivne elemente predmetnog socijalnog davanja tako što se po potrebi Sudu uputiti prethodno pitanje.**

2. **Davanje, poput onog o kojem je riječ u glavnom postupku, treba smatrati „davanjem za slučaj starosti” u smislu članka 3. stavka 1. točke (d) Uredbe br. 883/2004.**

Potpisi

* Jezik postupka: poljski